

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1236

Vragen van het lid **Ellian** (VVD) aan de Minister van Justitie en Veiligheid over *procesafspraken met grote criminelen* (ingezonden 8 november 2024).

Antwoord van Minister **Van Weel** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 6 februari 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 682.

Vraag 1

Bent u bekend met de berichten, zowel in de media als van de rechtspraak zelf, over de gemaakte procesafspraken met Gregory F., Boris P. en Edin G.?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat vindt u ervan dat grote internationale drugshandelaren in plaats van de maximale gevangenisstraf van 12 jaar, nu 9 jaar (Gregory F.), 8 jaar (Boris P.) en 7 jaar (Edin G.) opgelegd hebben gekregen?

Antwoord 2

Criminele kopstukken moeten worden aangepakt. Daarom spant het Openbaar Ministerie zich tot het uiterste in om dit zo effectief mogelijk te blijven doen. Het Openbaar Ministerie heeft het in deze zaken wenselijk geacht om met de verdachten procesafspraken te maken. Het past mij niet om gemaakte keuzes omtrent strafvervolgning en strafoplegging in individuele zaken te becommentariëren. Wel kan ik – onder verwijzing naar eerdere antwoorden van mijn ambtsvoorganger op Kamervragen over dit onderwerp¹ – in algemene zin opmerken dat procesafspraken een wezenlijke bijdrage kunnen leveren aan de effectiviteit en voortvarendheid van het strafproces, met name in omvangrijke of complexe zaken. Daarnaast kunnen procesafspraken bevorderen dat de procespartijen afzien van het instellen van hoger beroep, zodat de desbetreffende zaak versneld wordt afgedaan. Een en ander kan bijdragen aan een verkorting van doorlooptijden, de werklast en capaciteitsinzet in omvangrijke of complexe strafzaken beperken en bij een veroordeling de tenuitvoerlegging van de opgelegde straf vergemakkelijken. Deze zwaarwegende factoren maken het dat het Openbaar Ministerie een afweging maakt – afhankelijk van onder meer de aard en omvang van de zaak

¹ *Kamerstukken II, 2023/2024, nr. 990 (Aanhangsel van de Handelingen).*

en de ernst van de ten laste te leggen strafbare feiten – hoe de verdachte het meest effectief kan worden vervolgd. Door de mogelijkheid om strafzaken door middel van procesafspraken af te doen blijft ook meer capaciteit beschikbaar om andere strafzaken op te pakken en wordt bovendien de kans op strafvermindering op grond van lange doorlooptijden in strafzaken kleiner. Tegen die achtergrond acht het kabinet het van belang om een wettelijk kader voor procesafspraken in te voeren. In de Eerste Aanvullingswet van het nieuwe Wetboek van Strafvordering is dit wettelijk kader opgesteld voor de toepassing van procesafspraken in strafzaken, uitgaande van de kaders die de Hoge Raad hiervoor heeft gesteld. Momenteel worden de consultatieadviezen verwerkt. Daarna zal de Raad van State om advies worden gevraagd, waarna het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer wordt ingediend.

Vraag 3

Wat vindt u ervan dat met drie belangrijke contacten van het crimineel samenwerkingsverband van Ridouan Taghi procesafspraken zijn gemaakt?

Antwoord 3

Op individuele zaken kan ik niet ingaan. In algemene zin geldt dat het aan het Openbaar Ministerie is om te beslissen op welke manier een strafzaak het meest effectief kan worden afgedaan. Bij het maken van procesafspraken neemt het Openbaar Ministerie altijd de aard en ernst van het strafbare feit en de persoon van de verdachte mee.

Vraag 4 en 5

Wat vindt u ervan dat zowel Boris P. en Edin G. een «boete» hebben moeten betalen van respectievelijk 200.000 euro en 1 miljoen euro?

In hoeverre herkent u dat de schijn ontstaat dat grote internationale drugshandelaren een lagere gevangenisstraf kunnen «kopen» omdat zij bij uitstek over meer dan genoeg geld beschikken?

Antwoord 4 en 5

Ik sta achter de inspanning van het Openbaar Ministerie om criminele kopstukken zo effectief mogelijk aan te pakken. Procesafspraken kunnen daarbij een goed middel zijn om doorlooptijden, werklast en strafvermindering te beperken. In concrete gevallen is het aan het Openbaar Ministerie om te beoordelen welke strafeis passend is en aan de rechter om uiteindelijk, op basis van de concrete omstandigheden van het geval, een passende straf op te leggen voor de bewezenverklarde feiten. De rechter *kan* een hogere straf opleggen dan in de procesafspraken is voorgesteld, afhankelijk van de ernst van de strafbare feiten. Het past mij niet om te oordelen over de meest passende straf in individuele zaken.

Vraag 6

Vindt u het wenselijk dat internationale drugshandelaren een kortere straf zullen uitzitten, terwijl bij het maken van procesafspraken zij de ten laste gelegde feiten niet hoeven te bekennen en ook geen relevante informatie aan de opsporing hoeven te verschaffen?

Antwoord 6

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 2 kunnen procesafspraken een wezenlijke bijdrage leveren aan de effectiviteit en voortvarendheid van het strafproces, met name in omvangrijke of complexe zaken. Er bestaat op dit moment geen specifieke wettelijke regeling van procesafspraken. De praktijk wordt nader genormeerd via door de Hoge Raad gegeven kaders (ECLI:NL:HR:2022:1252) en de Aanwijzing procesafspraken in strafzaken van het College van Procureurs-Generaal. Binnen die grenzen kunnen procesafspraken worden gemaakt. Met het oog op het nieuwe Wetboek van Strafvordering bevat de Eerste aanvullingswet een regeling van procesafspraken. Zo'n specifieke wettelijke regeling geeft de wetgever de mogelijkheid om principiële vragen die samenhangen met procesafspraken van een antwoord te voorzien, waaronder de vraag of de mate van strafkorting die in verband staat met gemaakte procesafspraken wettelijk moet worden gemaximeerd en of de mogelijkheid om procesafspraken te maken bij bepaalde strafbare feiten moet worden uitgesloten. Op dit moment worden de consultatieadviezen over dit wetsvoorstel verwerkt.

Vraag 7

Wat vindt u ervan dat internationale drugshandelaren een beduidend kortere gevangenisstraf krijgen door het maken van procesafspraken, terwijl het kabinet een wetsvoorstel in consultatie heeft gebracht waarmee de maximale gevangenisstraf op de in- en uitvoer van harddrugs verhoogd wordt naar 16 jaar gevangenisstraf?

Antwoord 7

De mogelijkheid om procesafspraken te maken draagt bij aan een voortvarend strafproces (zie ook het antwoord op vraag 2). Dat geldt ook voor strafzaken waarin grootschalige drugsdelicten ten laste zijn gelegd.

Vraag 8

In hoeverre zou tijdwinst een rol moeten spelen in strafzaken waarin voldoende PGP-bewijs voorhanden is?

Antwoord 8

Het is aan het Openbaar Ministerie om af te wegen in hoeverre er sprake is van voldoende bewijs en, zo ja, of procesafspraken aan de orde zijn. Tijdwinst is een factor die het OM in zijn belangenafweging meeneemt, ook in grootschalige strafzaken waarbij grote hoeveelheden bewijsmateriaal ten grondslag liggen aan de veroordeling.

Vraag 9

Vindt u dat het risico op voortgezet crimineel handelen altijd een onderdeel zou moeten zijn bij de beoordeling of procesafspraken gemaakt kunnen worden?

Antwoord 9

Het kabinet hecht groot belang aan het voorkomen van voortgezet crimineel handelen vanuit detentie. De totstandkoming van procesafspraken en van het vonnis staan momenteel los van de tenuitvoerlegging van straffen. Bij het maken van procesafspraken is het toepasselijke detentieregime *geen* onderwerp van gesprek. Zo is dat ook opgenomen in de Aanwijzing procesafspraken in strafzaken van het Openbaar Ministerie. Als er voorafgaand aan het maken van procesafspraken signalen zijn van mogelijk voortgezet crimineel handelen in detentie, worden deze signalen wel betrokken bij de beslissing over het al dan niet maken van procesafspraken.

Vraag 10

Zijn procesafspraken met grote criminelen zoals internationale drugshandelaren volgens u gepast? Zo ja, op welke wijze worden procesafspraken met grote criminelen zoals internationale drugshandelaren wettelijk ingekaderd? Zo nee, wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat procesafspraken voorlopig niet meer op deze manier gemaakt worden?

Antwoord 10

Ik verwijs hiervoor naar mijn antwoorden op vragen 2 en 6.